

Nro. 23.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Indult Bétsből, Kedden Mártziusnak 22 ik napján
1803. ik esztendőben.*

B é t s:

Méltos. Eötvenesí Lovász 'Sigmund Cs.
K. Titoktanátsos úr eö Excellentiáját, Triesti Gu-
bernátorrá tenni méltoztatott Felséges Urunk.

A' Bétsi fő Postahivatal kihirdettette, hogy
az innét Saltzburg felé utazó postalegény a'
múlt Febr. 28-dikán, Voklabruck és Frankenmarkt
között, a' leveles zsákjában lévő minden levelek-
kel egygyütt a' vízbe vészett.

Magyar Ország.

Sáros Vármegyéből Mártz. 1-ső nap-
ján ekként irtak: — „Ezen Ns. Vármegyének
Rendjei sok szép és ditséretre méltó dolgok felett
tanátskoztak utolsó gyűlések' alkalmatosságával.

és néhány követélt érdemlő végzéseket tettek. — Ilyen a' többek között, hogy ezen vármegyének határjain ennekutánna a' parafztságnak házat építeni egyébből nem szabad, hanem tsaktéglából és köből, hogy az égések idején annál könnyebb segedelemmel leheslén lenni hozzájok. Hogy ezen hafznos tzélt annál könnyebben el leheslén érní, hirdetés küldetett szeljel az egész Vármegyében mindenüve, hogy minden parafzt embernek házánál örökké 100 darab téglá álljon kézzen, hogy ha valaki közzölök a' tűz vagy égyéb miatt kárt talál vallani, azt azonnal közönséges erővel fel fogithessék. A' 100 tégláknak, akár a' gazda a' maga szükségire fordittsa öket, akár mást segéljen fel azokkal, azonnal ismét tellyes számra kell minden háznál pótoltatni. — Hasonló bölts végzés továbbá, hogy házaik körül sövény kertet ne tartassanak többé a' lakosok, hanem vagy árokkal vegyék körül honnyaikat, vagy eleven kerttel, mellynek ültetésiért vagy plántálásáért jutalom is tétetett fel nékiek.

Olasz Ország.

Velentzében a' múlt Jan. 27-dikén egy már többször is történt szomorú tanító példa adta magát ismételő. Minelli nevű Grófné, nagy hideg lévén, déltájban a' leányánál Gróf Sandinénál a' kandalló előtt állván háttal; selyem ruhájába a' tűz bele kapott, 's míg segithettek volna rajta az elő kiáltatott tselédek, úgy özfze égett a' szerentsétlen, hogy azon estve ki mondhatatlan szenvedések között, életének 54-ik esztendejében ki múlt a' világból.

Genua, Febr. 25-dikén. Az Admirál Bickerton vezérlése alatt lév* Anglus hajós sereg,

paraszt leánkák és egy paraszt legény, a' kik a' Királyi Felségeket gyümöltsel kínálták kosaraikból. Hanem a' gyümölt, tsak valami igen könnyű levegővel töltött golyobisotskákból állott, a' melyek-mihelyest ő Felségek hozzájok akartak nyúlni, azonnal fel emelkedtek és el repültek; az üres kosarak pedig, az alatt, míg az emberek az elrepült golyobisokra függesztették szemeiket, Chinai sapkává változtak, 's a' paraszt legény és leányok egy szempillantat alatt, talpig Chinai öltözetben szemléltettek lenni.

Azt a' dobot, mellyel gyermek korában a' Nagy Fridrich jádzott, emlékezetnek okáért az Oranienburgi kastélyban tartották azolta: hanem most ismét elő vették, és a' Korona Örökösse tölti idejít véle.

Helvétziai Respublika.

Freyburg, Mártz. 3-dikán. A' Helvétziai új Landamman, *Affry*, már el kezdette hasznát venni a' maga nagy hatalmának. Arburgba egy Kurirt küldött; olyan parantsolattal, hogy az ott fogságban lévő esméretes fő személyek, Reding, Hirzel, Aufdermaur, 's a' többek, botsáttasanak szabadon. Masodik lépése, hatalmának gyakorlásában, mellyel a' lakosoknak nem kitsiny örömet okozott, e' vólt, hogy Lausannában egy Stab-tiszt által azon ágyuk és fegyverek magazinumát, a' mellyeket Helvetziának a' fegyverből lett kivetkeztetődésekor a' Frantziák oda hordattak, elpetséttette, hogy tulajdonosaiknak vizsgálza adattassanak.

Berna, Mártz. 5-dikén. Ez, egy elfelejthetetlen szomorú nap ezen városnak kronikájában. Ezen a' napon látták ennek lakossai 1798-ban az

ellenséget 's a' győzedelmeskedőket falaikon belől — 's ezen a' napon szemlélék ma 1803-ban, 5 hánykodó esztendőknék lefolytok után, a' Párisból érkezett új rendet, vagy az új Országglószéket, az eddig valónak helyébe állani. Öt esztendei lármás hánykodás után, mély halgatás fogott el mindeneket.

Basel, Mártz. 4-dikén. Száz személyek, többire feleséges gyermekes emberek, minden vagyonaikat pénzé tevén, ma evezének el Hollandia felé, hogy onnét Eszaki Amerika, vagy mint ők nevezik a' szabadság országa felé, tovább induljanak. Némelyek jó summát visznek magokkal: de vannak közöttök olyanok is, a' kiknek semmijek nints. Azt mondják, hogy selyem-fabrikáik munkájának meg tsökkenése inditaná őket leg inkább, ilyen mezfsze földön való szerepse-keresésre.

A' Helvétziai szélekről, Mártz. 6-dikán. Már nagy részint haza érkeztek Párisból a' Kantonok küldöttjeik. Ezek beszéllik volta képpen elő azt a' 8 óráig tartott conferentziát, melyet a' Helvétziai Konzultának 10 Bízatosai Jan. 28-dikán az Első Konzúllal tartottanak. Határ nélkül való szabadsággal meghantákyetették ennek alkalmatosságával ezek, külön-külön mindenik Kantonnak Konstitutióját, valamint szintén az úgy nevezett Szövettséges Aktát is, vagy azt a' Közöséges (centrális) Konstitutiót, a' melly a' 19 Kantonok közzül mindenikre egy formálog tartozik, 's mindeniket egy formálog kötelez. — Azoknak kedvéért, a' kik Helvetziáról szeretik olvasni, szükségesnek tarjuk meg jegyezni, hogy az ideig Párisban tartozkodott Helvétziai Konzulta munkájának négy nevezetes Akták teszik a' resultatumát

mi némű egyenes vagy oldalfélt való függésbe , azon kívül, a' mi a' Közönséges Konstitutziónak Aktájában kifejezve van.

B á s e l. — E' három Disztriktusokra oszlik , mellyeknek mindenike tizenöt Tribusokból áll. Két Tanátsok által fog igazgattatni , t. i. egy nagy és egy kitsiny által ; annak 153, ennek 25 tagjai lesznek ; az, a' törvények és egyéb fő uralkodói rendelkezések készítésében , e' pedig azoknak be töltésekben foglalatoskodik.

B e r n a. — Ez, öt Disztriktusokra oszlik ; mindenik Disztriktusban lesznek 13 Tribusok. Ennek is lesznek egy 195 tagokból álló, nagy, és egy 25 tagokból álló kitsiny Tanátsa. A' nagy, Tanáts minden 6 hónapok alatt 3 hétig tartozik Berna várossában öszsze gyülekezve lenni. A' kitsiny Tanáts annyiszor öszsze gyülekezik, a' mennyiszor meg kívántatik.

F r e y b u r g. — Öt Disztriktusokból áll. A' nagy Tanátsának 60, a' kitsinynek 15 tagjai, 's mind kettőnek azon foglalatosságok lesznek, a' mik a' Baseli és Bernai Tanátsoknak.

G l a r i s. — Ennek az ő egész régi határai viszfza adattatnak, A' R. Katholika és Proteftans vallások, egész szabadságokban meg hagyattatnak azon közönségekben , a' mellyekben talattatnak. A' Kahton Közönséges Tanátsa , az Evangelikusok Tanátsa , 's a' Katholikusok Tanátsa , egész régi organizatziójokat, tulajdonságaikat, és választásai módját is, meg tartják. Ezen Kanton semmi függésbe nem elegyedhetik sem más Kantonokkal sem valamely idegen Hatalmassággal, külömben , hanem tsak a' Közönséges Konstitutziónban kifejezett formalitásokkal meg egygyezölög.

Gris on, vagy a' **Graub und**. — Ez a' maga eddig való 3 Bundjaira, vagy szövetséges részeire osztva marad, 's minden Bundjai külömbkülömb Distriktusokból fog állani, mint eddig.

Lucern. — Öt Distriktusokra osztlik. A' nagy Tanácsa 60, 's a' kitsiny 15 tagokból áll.

St. Gallen. — Ezen Kantonnak fő városa leszen St. Gallen. A' fő hatalmat egy 150 tagokból álló nagy Tanács gyakorolja benne; a' tagjai 5 esztendőre választatnak, és minden Májusnak első hétfűjén ölsze gyűlekezni tartoznak. Tanácskozásait leg alább egy hónapig folytatják, ha tsak a' kitsiny Tanács tovább nyujtani jónak nem találja.

Schaffhausennek nagy Tanácsa 54, és kitsiny Tanácsa 15 tagokra határozottatott. A' Kantonnak tsak 3 Distriktusai lesznek.

Schwytz. — Ennek fő városa is Schwytz. A' Kanton vallása a' R. Katholika vallás. A' Kanton új részei is, t. i. Gersau, Küfznacht, Einsiedlen, Hof, March, és Reichenburg, mind azon jusokkal fognak bírni, mellyekkel a' Kanton régi lakossai. A' Kanton nagy Tanácsa 60, a' kitsiny 15 tagokra határozottatott.

Tessin. — Helvetziának ezen Olasz vidékekből álló Kantonnyához tsatoltatott most *Levantine* nevű völgy is. Nyoltz Distriktusokból áll a' Kanton; fő városa *Bellinzona*.

Arau vagy **Argovia**. — A' fő városa is *Arau*. Az ő 10 Distriktusai 48 Kerületekre osztódnak. A' lakossai, mikor gyűléseket tartanak, helységenként és kerületenként gyűlnek ösze. A' nagy Tanácsnak 150 tagjai, minden Má-

jus első hétfőjén özsze gyülekeznek Arau városában; rendes üléseiket egy hónapig tartják; a' tagok 5 esztendőre választatnak. A' végre hajtó hatalomnak minden tulajdonságaival egy 9 tagokból álló kis Tanács van fel ruházotva. (A' kis Tanács mindenik Kantonban a' nagy Tanács tagjai között választódik).

Thurgoviának fő városa *Freyenfeld*; a' Kanton 8 Disztriktusokra oszlik, a' mellyek 32 Kerületeket foglalnak magokban, mellyek több helységekben állanak. Az olyan város, mellynek 2500 lakossai vannak, maga téfzen egy Kerületet.

Unterwalden. — Ezen Kantonnak két részei vannak; t. i. Felső és Alsó. Az utolsóhoz tsatolódó Engelberg között és a' Kanton régi részei között; minden jusokra nézve tökéletes egyenlőségnek kell fenn állani ennekutánna. A' Felső Unterwalden fő városa *Sarnen*; az Alsóé *Stantz*. Az egész Kanton vallása a' R. Katholika vallás. —

Ury. — Két Disztriktusokból áll. A' vallása R. Katholika. Fő városa *Altorf*.

Vaud vagy Waatland. — Határjai semmitnem változtak. Fő városában Lausannában gyül özsze minden Május első hétfőjén az ő 180 tagokból álló Tanácsa, a' melly fő hatalommal bír a' Kanton igazgatásában, 's üléseit rend szerént egy-egy hónapig folytatja. Az egész Kanton 60 Kerületekre oszlik. A' melly városban 2000 lakosknál több taláztatik, a' maga formál egy Kerületet.

Tzug. — Ezen Kanton egészen visfza kapta régi határjait. Azok a' politikai kirekesztő jusok, mellyekkel rész szerént Tygurum város-

sa rész szerént az Einsidleni Apátur bittak a' Kanton némely részeiben, meg szünnek. Tzug városának nintsenek többé jobbágyai, és nem bír azal a' jussal, hogy a' közönséges Diétara (Tagsatzungra) különös követet küldhessen. A' Kanton vallása R. Katholika.

T z ü r i c h vagy **T y g u r u m.** — Öt Distrikusai vannak, u. m: maga Tzürich, Horgen, Uster, Bulach, Winterthur, mellyeknek mindenike 13 Tribusokból áll. A' nagy Tanátsát 185, a' kitsit 25 tagok formálják. A' Konstituziója, meg egygyez a' Bernai Kantonéval.

A' Solothurni Kantonról nem fordúl^t elő semmi különös. (A' Közönséges Konstituziót a' jövő árkusban adjuk ki tzikkelyek szerént).

* * *

Nem gyöznek a' haza érkezett Helvetus Deputatusok eleget beszélleni a' felől, hogy az ő 10 Biztosaikkal mi némü nyilvánosságos szívűséggel beszélgetett legyen az Első Konzúl az ő 28-ik Januariusi conferentziájokon. Meg tartották a' beszédjiből a' következőket is: — „A' régi rendnek a' Demokratikus Kantonokbnn való fenn-maradása, nem tsak Helvetziára hanem Frantzia országra néve is szükséges. Ezen Kantonok 's ezeknek Konstituziójok, teszik azt Helvetziában, a' mi ötet, más országoktól meg különbözteti, 's Európa figyelmettségire méltoztatja. Külömben semmi nem volna Helvetziában, a' mi másutt is nem találtatna. Hogy ezen Demokratikus apró vidékeknek országlások módjával némely fogyatkozások is vannak özfze köttetve, a' mellyekre nézve az okoskodás mustráját betü fzerént ki nem allhatná, a' bizonyos: hanem hijába, már századok óta áll

egy idő óta Korsika körül kezdett tartózkodni, a' honnét minden felé vizsgálódó hajókat küldöz széljel. Toulon táján is állanak néhány hajói, 's minden környülállásokat szemmel tartanak. Ennek a' hajós seregnek egész tzélja még eddig talám csak az Anglus Miniszterek előtt nem titok.

Nápolyban vagy 4 hónapoktól fogva igen rajta vannak azon hasznos és szükséges projektomnak végre hajtásán, a' mellynek a' koldulás megszüntetése a' tzélja. Több mint 6100 koldúsokat, öfzfé fogdostak, 's rész szerént az ispotályokba, rész szerént a' Fábrikákba osztották széljel őket, hogy kereshessék dologgal a' kényeret. Hanem kevés idő múlva bámulással lehetett észre venni, hogy mint a' méhek rajjai, úgy kezdetek ismét szaporodni a' koldusok, a' kik többire mind olyan gyermekek, kiknek szülei koldúlni nem mervén, őket küldötték ki az utzákra, vagy pedig eltsapták őket magoktól hogy éljenek a' mint lehet. Most már kemény parantsolat jött ki az ilyen szülék ellen. A' kiket rajta érnek, be zárják őket, és csak kényeret vizet adnak ennük. Ily módon reménség van, hogy a' Lazaroniktól, a' kik Nápolyban közönségesen horhel Lazarus-atyafiaknak neveztetnek, lassan-lassan meg-tisztúl a' város.

Landolina nevü Syrakusa béli ember, kitalálta a' régi Egyiptom lakosainak azon mestersegeget, mely szerént azok a' Nilus vize mellett termő Papiros-temetéből papirossat készítettek: 's mint-hogy ezen tsemete Siciliában Kainus nevü patak-
nak partján bőséggel nevededik, az abból való papiros készítésre privilégiumot nyert a' Király-
tól. —

Nagy Britannia.

London, Mártz. i-ső napján. — Egy hajfodorító vagy Frisör, jeles parókot talált fei itt, a' mellynek azon kívül, hogy a' természeti hajtól alig különböztethetni meg, az a' nagy ditsérete is van még, hogy az embert 10 (olvasd tíz) éfztendővel mutatja ifjabbnak, minthogy az ábrázat bőrit hátra felé húzván, a' rántzokat ki feszíti. Tsak az a' kitsi fogyatkozás járúl hozzá, hogy a' melly emberek ilyen parókot viselnek, olyan formát mutatnak, mintha a' guttaütéshez nem mészze volnának.

Skotziából is erőssen kezdenek Amerikába hujdosni az emberek, mellynek azt tartják okának lenni, hogy egy idő óta a' gazdag földesurak a' magok apróbb majorjaikat őfzize tsatolván nagy jófzágókká és legelő helyekké változtatják által, a' mellyeken Spanyol júhnyájakat legeltetnek. Némely helyeken, a' hol eddig 1200 emberek laktak, most 8000 darabokból álló júhnyáj legel.

Az Anglus levelekben hofzszasán leírva olvasztatik az Oberster Despard élete' hiftoóriája, mellyben elő befzéltetik, hogy miként jutott légyen hafznos szolgálati által gráditsonként az Oberstéri polzra. Nelsonnal egygyütt 's alatta is sokáig szolgált, a' kit most titulusok, és ditsőffég' tzimerei fedeznek, midőn amaz az akasztófán végzi életit. — Némely levelek meg hazuttolták azoknak tudósításokat, hogy Nelson kérő levéllel folyamodott volna a' Despard életiért a' Királyhoz.

„Még találtatnak itt ott az Angliai nép között (így szoll egy Londoni közönséges levél) olyan ki tsapongó gondolkodású emberek, a' kik a' hol módot találnak reá, el nem múlatják élefszeni a'

békételenségnek tüzeit, a' mellynek a' következendő történet is egy új bizonsága: — „A' múlt pénteken beszáll egy ember a' Londoni vendégfogadók közzül egybe, és egy külön szobát kér. Nem soká meg esmérkedik ott a' Lord Cathcart testőr-ző Regimentjéből egy katonával, egy pohár bort nyomván a' kezibe. Beszédbe elegyedvén, mondja az idegen a' katonának, hogy ő egy különös társaságnak tágja lévén, ajánlaná néki is az abba való beállást, még pedig úgy, hogy az a' társaság igen fogná kedvelleni, ha tovább is a' katonák között maradna. Kérdi továbbá a' katonától, hogy tudna-e olvasni? mellyre ez azt felelvén, hogy nem tud — amaz egy könyvből, mellyet az alatt a' zsebibőlki húzott, holmi tsábító dolgokat olvasott el előtte. A' katona mind ezekre csak a' fejit rázta. Az idegen ismét más könyvet vett elé, 's abból is olvasott: hanem amaz azt felelte, hogy ő ezt se tartja jobbnak, mint az elsőt. Azután valami esküvés formát vett elé az idegen, azt kívánván a' katonától, hogy azt ő is tenné le: de a' katona nem tselekedte, azt mondván, hogy mivel törvényes Királyának hűségére már egy hitet le tett, mást soha nem fog le tenni. Egy szóval, az idegen addig beszéllett egy 's más e' féle tsábító dolgokat, a' katonának, hogy ez az embert egézfizen meg esmervén, meg ragadta a' gallérát, és a' köz bátorságra ügyelő katonáknak által adta. Az árestáltatódás közben el ejtett az idegen valami irásokát a' zsebiből, és mikor a' katona azokat betsüllettel fel adta néki, tagadni akarta, hogy nem az övé: hanem, tsakugyan el vitték a' politzia eleibe a' gyávat el vett irásaival egygyütt.

Batava Respublika.

Dordrecht, Mártz. 2-dikán. — Az ide való Magisztrátus ilyen nevezetes rendelést tétetett közönséggé: — Mivelhogy a' szitkozódás 's haszontalanul való esküvés, valamint szintén az Isten nevének szünetlen emlegetésével való vízfzafélés, az utzákon és fogadokban, valamint a' gyermekek úgy az öregek, ifjak és jókor béliek között, annyira el hatalmazott, hogy annak igasságos haragjától méltán félhetni; 's mivelhogy továbbá a' vasárnapok is némelyektől nem oly tiszteletben tartatnak, mint a' vallás rendelései kívánák: erre nézve, a' politziai előjárók szorossan vigyázni tartoznak, 's a' hibázókat az elsőrajta való éréskör 12 forintal, 's ha a' szükség kívánádjára fenyítő ház béli fogsággal is büntessék.

Német Ország.

Berlin, Febr. 25-dikán. — „Tegnapelőtt estve a' Király az özvegy Heinrich Hertzegné szünetése napjának megtisztelésére bált adván, vatso-ra előtt egy kevéssel tántzolás közben eltávozott az igen erőssen terhes Királyné, azt mondván, hogy nyugalomra volna szüksége. A' vendégek asztalhoz ültek, 's azután a' tants ismét elkezdődött: azonban, a' Fő Udvari Mesterné Gróf Vofzné, azt az örvendetes postát hozza a' Királyhoz, hogy a' Királyné az ólta egy kiseded Hertzegaszfzont szült légyer izerentsésen.

Egy más nevezetes, álortzás bált adtak itt a' napokban nehány fő Cavallérok, kik között Lajos Királyi Printz 's több Nagyok voltak. Jelen vóltak, mint hivatalosok, a' Király is, az özvegy Királyné, és sok fő nemeség, valami 750-nen. Igen jeleffé tették ezen bált a' többek közt két igen szép

u. m. — 1)ször, az Első Konzul közbenjárói Ak-
tája, vagy az az előadás, melyet az Első Kon-
zúl, közönségesen a' Helvetzia lakosokhoz intézett;
a' mellyben azt adja elő, hogy mitsoda okok ál-
tal indittatott ő, a' Helvetzia ingadozó állapot-
jának erőss lábakra való állítására — 2)szor, a'
Szövetséges Akta, vagy a' Közönséges Konstitu-
tzió — 3)szor, a' Kantonok Konstitutiói külön-
külön. — 4)szer, az a' beszéd, melyet az Első
Konzul akkor intézett a' Helvétus Biztosokhoz, mi-
dön Jan. 28 dikán a' feljebb említett Conferentzi-
át tartotta. A' két első Akták, t. i. a' közbenjá-
rói Akta, és a' Közönséges Konstitutió, a' M.
Kurir 307—314 levelein adódtak elő tördelékben
— az Első Konzulnak a' Biztosokhoz intézett be-
szédje pedig, és a' Kantonok külön-külön való
Konstitutiójok, most eképpen következnek hason-
ló tördelékben: — „

„Ez a' Konstitutióális Akta (ugy mond Bo-
naparte) az a' megtartó fededelem, a' melly a'
hajótörést szenvedett Helvétusoknak nyujtatott. Ha
jol hozzá ragaszkodnak, meg tartódnak, és egy
független 's tiszteltető nemzetté léfznek újonnan,
mint őseik voltak. Hanem, ha ezen Akta könyvének
leveleit széljel szaggatják, az abból rájuk haramló
veszedelmek véghetetlenek fognak lenni. Ha e'
történik: el vesztitek függetlenségeteket; pedig
nem érhet egy nemzetet nagyobb szerentsetlenség
ennél. En Helvétziának Küldöttjeit öfzfegyülekez-
ve szemlélttem magám körül. Ujónan bizonyo-
sokká tesznek benneteket a' felől, hogy a' titeket ille-
tő kívánságom nem egyéb, hanem tsak hazátok
boldogsága, és szerentsésnek tartom magamat, ha
annak előmozdításában részes lehettem. Számat

tartok ahoz a' jó indulathoz, melyet a' Helvetziai Küldöttek magokkal Párisból hazájokba fognak vinni. Ha sziveikre hatott az, hogy melly nagy szüksége legyen nékiek arra, hogy közöttök a' részrehajlás' indulatja meg szünnén, az egymás ellen küzködő pártok öfzsze békélljenek, 's a' múltakról elfelejtkezzenek; ekkór az ő példa-adásaik, bizonyosan a' leg boldogabb következéseket fogják szülni hazájokban: valamint ellenben, ha a' gyűlölség, irigység, és boszszuállás kovászát vizzik vizsza magokkal, ők fognak hazájoknak leg ártalmasabb ellenségeik lenni. En soha meg nem engedem azt, hogy Frantzia országnak ellenségei, faktziókat fűzzenek Helvetziában. Azt sem fogom meg szenvedni, hogy ezen ország, a' fejetlenség és ön'-kényen való járás szélveszei által tsapkodtassék. Ha pedig tsak ugyan vizsza találnának még valahogy térni ezen hánykodások: kéntelen leszek erőszak által téríteni vizsza oda a' rendet, 's meg szüntetni az ország' függetlenségét. Hanem egész remésemem van Helvetziának lakosaihoz, hogy öseik virtusaikra vizsza térvén, újonan érdemesé tesz magokat azon ditsősségre és boldogságra, melyet öseik szereztenek vólt. "

A' Helvétziai Kantonok Konstitutzója külön-külön.

A p p e n t z e l. — Ebben a' R. Katholika és Reformáta vallású közönségek, tökéletes Istentisztelet béli szabadsággal élnek, mindenütt a' holtalattatnak. A' Kanton régi, polgári, és büntető törvényei, valamint szintén a' közönségeknek régi kormányozásflok módja is, változás nélkül meg maradnak. **A p p e n t z e l,** sem más Kantonnal, sem valamelly idegen Hatalmassággal nem léphet sem-

fenn, kezdetét a' Klima, a' természet, 's a' lakosok frakségei adták, a' mellyek olyan dolgok, hogy azokon az okoskodásnak, ha vélek ellenkezése van is, nem mindenkor kellett gyözedelmeskedni. A' szabad nemzetek soha meg nem szenvedhették, hogy a' fő hatalom gyakorlásának minden ágától egészfzen megfosztódjanak: és az ilyenekkel sem a' régi sem az új törvényhozók nem próbáltak egyebet, hanem csak szorossabb határokat szabtak cleikbe. De különben is mi szükség volna egy pásztori népet, a' mellynek élete módja olyan, hogy elég ideje marad a' nyugalomra, az ő leg természetibb, és egygyetlenegy időtöltésétől, a' közönséges politikai foglalatosságba való bétékintéftől, meg fosztani? Kegyetlen erőszak volna ezen néptől azt az ősi juft, mellyben kevélységét találja, a' melly már természetévé vált, 's a' mellyel végezetre semmi vizsgáléelést el nem követhet, el venni, &c.

T u d ó s í t á s.

Tapasztalván hogy mind a' két Magyar Hazában, az izlésnek pallérozódása kivált a' Muzsikában igen sokra ment: úgy hogy ifjaink kivált pedig Kis Afzfonyaink és Leány Afzfonyaink, kivált a' nagyobb városokban, azt igen nagy előmenetellel tanulják, és sokan nagy tökéletességgel gyakorólják. De azonban a' mit valóban fájlalni lehet, ezen szép igyekezetet, a' nagyobb városoktól való távol esés, sok szép és elmés személyekben megfojtja: minthogy többnyire az kissébb városokban és a' falukban vagy igen tsekély, vagy pedig femmi Tanitót is a' musikára nem lehet találni. Erre való nézve egy könyvetskét botsátottam világ eleibe, mely azt tanitja miképpen keljen kótából klávirozni, ehhez ragasztottam a' Hege-

düröl és Flautáról való igen rövid Jegyzéseket is. A' munkátska ugy vagyon írva, hogy minden Tanító nélkül is a' figyelmetes és tanulni kívánó személy meg tanulhat belöle klávirozni, tsak hogy élöl-kezdvén semmit elne hagyjon belöle; mert egymásból fojó módon mégyen benne minden tanítás. A' munka első a' maga nemében (tudtomra) magyar nyelven. Czimje ez: A' k ó t á b ó l v a l ó k l a v i r ó z á s n a k M e s t e r s é g e. Nagysága körül belöl 15 árkus a' vegéni lévő különkülönféle Notákkal. Arra 51 kr. az író papirosnak és a' kota typusnak méreg drága volta miatt. Talaltatni fog mostani Josefnapi Pesti Vásárkor és azután Pesten Kis István Könyv áros Ur boltjában, Debretzenben a' Ref. Kollégiumban, Komáromban a' Ref. Gymnásiumban, Pápán a' Ref. Collegiumban, Szatthmáronn T. Professor Szilágyi Dániel Urnál, Szigethen Maramarosban Tiszt. Gati István Urnál, Selmetsen Gáti Károly Kir. Praktikáns Urnál. Kolosvarra is fog szállittatni vagy a' Ref. Kollégiumbá vagy az érdemes könyv áros Urakhoz. Ha a' könyváros Urak közzül valaki szármóssabb Exemplárokat kíván, méltostassék engemet levele által meg keresni, és én azonnal akár eladás kedvéért decem pro centóval, akár különben alkú szerént szolgálni kész vagyok. Mulatásom 12-dik Mártziusig vagyon Szönyönn Rév Komáromnak éppen töviben, azután pedig lakásom léfzen Pesten, hol a' levél engemet mint Geometrát az Universitásban meg fog találni. Szönyön 4-ik Martziusban 1803.

Gáti István m. k.